

„A bűnpártolás nem évül el”

Gögös Zoltánnal beszélget Vicsek Ferenc

– *Majd beszélünk a szocialista párt különös helyzetéről is, de előbb feltennék néhány egészen személyes kérdést. Ha belenéző a visszapillantó tükörbe, akkor mit lát a távoli múltban? Honnan indult?*

– Azt a háromszáznolcvanhat lakosú falut látom, ahol még a hatvanas évek végén is megosztott osztályok voltak az iskolában. Az elsősök a harmadikosokkal, a másodikosok a negyedikesekkel ültek egy-egy osztályban. Pápától 17 kilométerre van Dabrony, ahol akkoriban az iskolában volt csendes óra meg hangos óra is, megmukkanni sem szabadott az egyikben, és szabadon lehetett beszélgetni a másikban. Felsőbe már egy faluval arébb, Nagyalásonyba jártam, ahova az öt szomszédos községből hordták a gyerekeket. Ma kilenc településről gyűjtik össze a kölyköket ahhoz, hogy ne kelljen becsukni az iskolát. Folyamatosan csökken a népesség, nagy az elvándorolás a városba. Én 74-ben kerültem Pápára, a kollégiumba, onnan aztán tovább a főiskolára, és 84-ben jöttem vissza, akkor a feleségemmel már ide is költöztünk, mindketten itt találunk munkát.

– *Nézzünk egy kicsit még visszább.*

– Anyai nagyapám ács volt. Az anyai ágon mindenki más otthon dolgozott, és a földeken. Apám volt az első, aki feljebb emelkedett. Fávágó volt, majd fakitermelő munkás, és abból lett brigádvezető, aztán elvégezte a technikumot Keszthelyen. Apám apja volt a tejesember a faluban, ő kezelte a falunak a tejét, ő volt a csarnokos. Apám a

technikum után lett üzemegység-vezető, aztán 63-ban téveszelnök, de később sem végzett felsőbb iskolát. Az ösztönös tulajdonságaival lett a közösség vezetője, és egészen 92-ig csinálta, addig mindig újraválasztották. Huszonkilenc évig vezette a közösséget. És én ebbe nőttem bele. Reggel négykor elment otthonról, hogy megnézzé mindenütt, rendesen fejnek-e, van-e gond bármivel. Akkor a családnál is voltak a gazdaságból állatok. Aztán hazajött hétkor, és ami még hajnalról maradt férfimunka, azt elrendezte a nagyapámmal, és persze velem, aztán szépen átöltözött, és bement a téveszirodába. Délben hazajött, az ebéd után pedig mindenki aludt egy órát. Utána ment vissza. Az a műszak egészen este nyolcig tartott.

– *Mi volt ebben a belenövés?*

– Ötödikes koromban már jártam dolgozni az erdőbe, csemetéket ültettünk.

– *Mikor derült ki, hogy van esélye a továbbtanulásra?*

– Hetedikben nekem még csak két tantárgyból volt képesített tanárom, a többi mind képesítés nélkül tanított. Járogattam tanulmányi versenyekre, főleg matematikából. Földrajzból megyei versenyt is nyertem.

– *A baloldali elkötelezettsége már ekkor eldőlt? Mondjuk azért, mert édesapja a rendszernek köszönhette a felemelkedését?*

– Az egyértelmű. Nagyapám nagyon sokszor mondta: fiam, ha nincs a rendszerváltás 45-ben, akkor mi nincstelen cselédek lennénk

ma is. Így meg szakmát tanulhattott, ács lett, gazdálkodhattunk is. Persze rettentő ideges volt, amikor be kellett vinni a tehenet a téeszbe, az megviselte, de aztán a megélhetés jól alakult, és az megnyugtatta.

– *A téeszelnők gyermekeként voltak kiváltságai?*

– Apám fizetése a traktoros fizetésének a duplája volt. Mint mindenki más, mi is tartottunk otthon állatot, tehenet is, disznót is. Jól éltünk. Igaz, lemezjátsszót először a falu klubjában láttam, ahol a helyi csizmadia, Suszter Jancsi bácsi felügyelt ránk, oda jártunk pingpongozni, könyveket kölcsönözni, jó életünk volt. Ha jól emlékszem, talán 75-ben volt az első hordozható rádióm.

– *A szegényekhez képest éltek jól?*

– Nem nagyon volt szegény ember akkoriban a faluban. Olyan időszakban nőttem fel, amikor szinte mindenkinek volt másodállása, hizlalták a disznót, azt koordinálta a téesz, az egész rendszer arra épült, hogy ezerféle dolgot lehetett csinálni. Nyáron lehetett libát tépni, mások a kertészetben találtak maguknak munkát. A fiatalok is beszálltak, segítettünk az időseknek, gabonát hordtuk a házakhoz. Amit kerestünk, abból mentük a Balatonra, és ott két nap alatt elvertük a keresményt. Tizenöt éves koromtól három nyarat már végigarattam mint segédvezető, majd kombájnos. Innen eredhet a műszaki vénám. Én mindig a traktorokat bütyköltem. Gödöllőre szerettem volna menni, de oda nem vettek fel, ezért kötöttem ki Nyíregyházán. Ott lettem aztán inkább közösségi ember. A kollégiumban például titkár.

– *Nyíregyházán képezték akkor a téeszek műszaki vezetőit?*

– Igen. A főiskola után a pápai ál-

lami gazdaságnál lettem gépészgyakornok. A katonaságból már műszaki ágazatvezetőnek jöttem vissza, ott volt üresedés, szerencsém volt, de bizonyára megfelelttem, azt csináltam tizenkilenc évig.

– *A politikai karrierje szempontjából ez az időszak akár úgy is nevezhető: vakfolt. Semmilyen politikai tevékenységet nem végzett. Van még a szocialista pártban valaki, aki az ifjúságát gépműhelyekben töltötte?*

– Fogalmam sincs. Nem néztem utána.

– *De feltűnt volna...*

– Én korábban soha semmilyen pártapparátusnak nem voltam része. Csak annyiban érintett meg a politika, hogy az állami gazdaságnál nagyon komoly KISZ-élet volt. Mi nem politizáltunk, hanem jó közösség alakult ki. Az ezeröt száz-as létszámból 160 embernek volt felsőfokú végzettsége. Persze mindenki fiatal volt. Természetesen alakult csapattá a banda.

– *Lehetett volna zöldbáró?*

– Soha nem hajtottam arra. Abban a téeszben, amit apám vezetett, nekem három tized százalékom van. Kikérik a véleményemet, számítanak rám, de soha nem akartam ott vezető lenni.

– *Mi a zöldbárók és Gógös Zoltán agrárstratégiája között a különbség?*

– Nem hiszek a nagyüzemek kizárólagosságában. És nem hiszek a kis, családi gazdaságok kizárólagosságában sem. A vidéki élet arról szól, hogy kell élni, de kell élni hagyni is. Ma is jól működhet, ami a nyolcvanas években nagyon bevált. A nagygazdaságok és a kicsik szépen kiegészítették egymást. Azt vizsgálom, hogyan lehetne ezt a modellt visszahozni.

– *Sehogy. Ez nem versenyképes.*

– Most is van olyan gazdaság, ahol jól működik ez a szisztéma. Miért ne lehetne visszahozni? A CNC-esztergát ma is be lehet tenni egy üres téveszműhelybe, és ott gyárthatnák, amit kell.

– *Vannak ilyen műhelyek?*

– Rengeteg alkatrészgyártó van. Csak ma nem ilyen az ösztönzés. A multikat sem úgy presszionálták, hogy helyezzenek ki gyártást a falvakba, bárhova. A kormánynak meg lett volna erre a lehetősége.

– *Ez a koncepció biztosan az ellenkezője annak, amit Orbán Viktor képvisel.*

– Nem egészen az ellenkezője. Anyiban nem, hogy ő a parasztgazdaságokra osztaná ki ezt a feladatot, én meg állítom, hogy azok erre alkalmatlanok. A családi gazdaságnak is szüksége van a nagyobb testvérre. A szárítóba ők is beviszik a terményt, minek mindenkinek saját szárító? Minek venne hidas traktort a permetezéshez, ha az százmillióba kerül, amikor kibérelheti a cég traktorát, hiszen a cég nemcsak termel, hanem szolgáltat is. A nagyoknak is van előnye, a kicsinek is. A családi birtokon mindenki csak a saját jövedelmét termeli meg, és ennek érdekében szépen együttműködnek a nagyokkal. Hadd tegyem hozzá, nekem már az sem tetszik, ahogy a családi gazdaságok mellett egyre gyakrabban feltűnik a cselédség. Lakócsiban lakik, kap kaját, piát, de annyit sohasem kereshet, hogy a saját lábára állhasson. Senki nincs bejelentve. Ez nem az én világom.

– *Van, aki hasonlóan gondolkodik az országban?*

– Sokan vannak. Azok a korábbi vezetők, akik nem harácsolnak össze maguknak országrészeket, hanem tisztességesen dolgoztak, és munkát adtak a közösségnek, ahol

éltek. Ma is van olyan alföldi cég, amelynek a Balatonon van üdülője a munkatársai számára, ingyen ebédelnek a munkahelyükön az alkalmazottak, vagyis a vezető úgy érzi, hogy a közösség előbbre való, mint a saját gazdagodása. Nem szegények, de nem is milliárdosok. Szerintem a zöldbáró és az oligarcha között óriási a különbség: a zöldbárónak ugyanolyan szaros a csizmája, mint az állattenyésztőnek a marhatelepen. Az oligarcha pedig komputerről irányít, mondjuk Mallorcáról.

– *Vagy egy kávéházból, Pestről.*

– Ha az ember naponta találkozik az alkalmazottaival, akkor tudja, hogy mi a kollégái problémája. Bejön a traktoros felesége, és azt mondja, Zoli, tegnap volt fizetés, és az ember eljátszotta a nyerőgépen az egészséget. Például ezért sem lehet azon csodálkozni, hogy én nem vagyok játékgéppárti. De a lényeg: ilyenkor lehet okoskodni is, meg a bajra valami megoldást találni. Mondtam, adok előleget a következő havi bérből, aztán majd visszadod, ha tudod. És egy része visszajött. Egyszer bejött a telepvezető, hogy baj van, főnök, az összes fejő részeg. Volt egy Sándor-nap, és köztük egy Sándor, és ennyi. De nem hagyhattuk a tehenekben a tejet. Akkor lement a telepvezető meg két szerelő meg én, és négyen lefejtük az állományt.

– *Honnan van önben az elemetáris indulat az újnácik ellen?*

– Két oka van. Még diákkoromban voltam Auschwitzban, egyrészt onnan...

– *Voltak a faluban zsidók?*

– Csak a boltos, Marton Béla bácsi. Szerették a faluban, mindenkin segített. Persze ÁFESZ-bolt volt az övé, akkor az lehetett. A másik: kollégista koromban többször be-

mentünk a zsinagógába Pápán. Jóval később jóba is lettünk a helyi zsidó kulturális egyesület vezetőjével, akit onnan ismerek régről, hogy mindig ő temetett, ha nem egyházi temetést kértek a környéken. Vissza a kérdésre: én azért gyűlölöm az újnáci bandát, mert látom, hogy miket írnak. Arról több tudósítás megjelent, amikor az országos rendezvényen bejött az emlékvonat, és a helyi Jobbik vezetője, aki néhány méterre állt tőlem, azt mondta a haverjainak, hogy ő szíve szerint a csokrot a kápóra rakná, arra, aki a zsidókra vigyázott a vagonoknál, hogy meg ne szökjenek. Ezt meghallottuk többen. Én leírtam. Azt mondtam, hogy te egy mocskos, szemét náci vagy. Ő beperelt. Majd visszavonta, mert a bíróság kimondta róluk, hogy ők azok.

– *Milyen iskolákba járt még?*

– Elvégeztem a pénzügyi és számviteli főiskolát Zalaegersze- gen, és Gyöngyösön a vidékfejlesztést.

– *Nem érzi magát egyedül a szocialista pártban? Egy nyelvet beszélnek?*

– Hát, az a baj, hogy sokszor nem értem őket. Időnként nekem nem stimmel annak a logikája, ahogy gondolkodnak. Kicsit más srófra jár az agyam. Ez a mindent alárendelek a pillanatnyi politikai érdekeknek, ez nekem nem megy. Azt a nyomást, hogy nem lehet egy pillanatra sem megállni, kis levegővételle sem, ezt nem szeretem. Mondok egy példát. Ebben kisebbségben maradtam, amit tudomásul is veszek, de én semmiképpen nem támogatom az olimpiát. Én nem tudok flancot elképzelni, amikor falun éheznek az emberek.

– *Ez lenne a rendes baloldali politika.*

– Ilyenkor szerintem azt kellene mondani, felveszem a kesztyűt, és beleállok abba a sztoriba, mert ha kivan a seggem, akkor nem veszek felülre szmokingot.

– *Azt mondták, hogy több lesz a bevétel az olimpiából, mint a kiadás.*

– Egy csomó költséget meg nem számoltak bele. Eleve úgy szavaztak meg valamit, hogy az ezerháromszáz oldalból párat láttak csak. Az a lopásnak a ravasz módja, amire készül a kormány. Most tárgyaltuk az úszó-vébé-t. Már látszik, hogy nemcsak azok a területek lettek kisajátítva, amelyek kellettek, hanem a Garancsi-féle biznisz nagyban hízik. Ha olyan kormánya van az országnak, amely mindig azt nézi, mit lehetne ellopni, ilyenkor lehet szembe is menni. Ilyen típusú konfliktusaim voltak a pártban. Meg még lesznek is. De én ezeket nem tekintem kibékíthetetlen elmentéteknek. Van, amiről meg tudom győzni őket, van, amiről nem. Az persze baj, ha nincs közös álláspontja a pártnak, mert akkor elkezdődik a kibeszélés. Ezt még mindig nem csináljuk jól. A menekültügyről is egészen mást gondolok. Szerintem néhány ezer menekültnek lenne Magyarországon munka. Persze nem egyszerű a menekültek alkalmazása, betanítása, de több értelme van, mint a kerítésnek. Arra az unió is adna pénzt, ha képeznénk a bevándorlókat. Sokan jól járnának azzal a gazdák közül is. Ennek ellenére fegyelmezett ember vagyok, és tudomásul veszem azt is, ha a közösségben a többség máshogy dönt.

– *Van itt még egy lyuk az életrajzban. Gróf Józsefnek hogyan jutott eszébe?*

– Sokat küldtek engem a megyei pártszervezettől egyeztetésekre a

minisztériumba még 2002 előtt. Városi pártelnök is voltam, önkormányzatban is képviselő, a helyi politikával foglalkoztam. Már 94 és 98 között tanácsadója voltam az akkori agrárminisztereknek. Ott figyelhettek fel rám, így lettem 2002-ben képviselő, és miután a Józsvival a szakmáról sok mindenben ugyanúgy gondolkodtunk, 2006-ban lettem államtitkár mellette.

– *Már nyakig vagyunk a pártpolitikában. Kezdjük el a másik interjút. A legutóbbi közvélemény-kutatási adatok június elején azt mutatják, hogy a szocialista párt támogatottsága tovább csökken, nő a lemaradása a Jobbik mögött, a Fidesz előnye több mint kétszeres. Egy éve a párt elnökhelyettese. Úgy vágott bele a munkába, hogy ezzel a párttal még van mit kezdeni. Most hogyan látja, sikerült?*

– A szervezeti megújításon lényegében túl vagyunk. Korábban fokozatosan leépült a személyes háló, amely még a múltból maradt ránk. Arra gondolok, hogy voltak helyi politikusok, akiket meg lehetett keresni, ha valami helyi ügy adódott. Az elkopás egyik magyarázata, hogy a helyi aktivistáink jelentős része kiöregedett. Ezért kellett új hálózatot építenünk. Azt mondhatom, hogy a hálózat 90 százalékos, ezt úgy kell érteni, hogy mindenhol van valaki, de nem mindenhol jó az ember, akit találtunk. Azért tartom ezt fontosnak, mert én abban nem hiszek, hogy kimondottan médiapárttal kormányképes erőt lehet csinálni. Ahhoz közelebb kell kerülni az emberekhez.

– *Ezt a Jobbik már bebizonyította.*

– Részben igen, de azért sok abban a reklám, hogy beálltak mindennütt fát vágni. Dehogy. Egy-két helyen csinálták, és sokat beszéltek

róla. Szó se róla, ők helyben jelen vannak. Ezt a feladatot mi kétezer körül engedjük el. A kormányzás mellett nem jutott erre figyelem. Amire még összpontosítani kell, az a szolgáltató típusú MSZP, amihez hozzászoktak korábban az emberek. Hogy legyen ingyenes jogsegélyszolgálatunk, a nagyobb városokban legalábbis. Legyenek olyan akcióink, amelyek a szegényebbeket segítenek. Mondok példát: most volt ruhaosztás, ételosztás.

– *Ezekről semmit nem hallani.*

– Azért nem lehet ezekről tudni, mert ezek nem hírek.

– *A támogatottság nem csak a hírektől nő. De az ilyen akcióktól nem nőtt.*

– Önmagában ettől nem nő a támogatottság, de ezek nélkül az akciók nélkül biztos nem tudna az MSZP népszerűbb lenni. Van egy világos menetrendünk 2017-ig. A társadalmi nyitásról szól 2015 és 16 eleje. 2016 végére elő kell állnunk olyan alternatív szakmai anyaggal, amely a társadalom számára egyértelművé teszi, hogy mi sokkal jobban kormányoznánk az országot, mint ahogy a Fidesz vezeti. Egyelőre nem így gondolják az emberek, de még van idő.

– *És mi az üzenet?*

– Nemcsak az üzenet kell, kellenek új emberek is. Addigra gatyába kell rázni a szövetségi politikát, hogy mindenki pontosan tudja, neki mi a dolga. Ehhez majd kell egy olyan kiválasztási rendszer, amellyel megoldható a közös fellépés 2018-ban.

– *Vegyük egyenként. A szakmai program előtt kellene még valami, nevezzük új identitásnak. Ahogy a rendszerváltás idején a reformszocialisták létrehozták az MSZMP-ből az MSZP-t, most is valami hasonló nagyságrendű változás lendíthetné*

át a pártot a szakadék felett. Ennek még az előjeleit se látni. Csak azért hozom ezt szóba, mert a földbérletek elleni fellépésével, a Kishantos melletti kiállításával mintha felvillant volna valami az új hangütésből, az új munkamódszerből, de nem látok másokat, akik hasonlóan felkészülten és határozottan álltak volna ki azok mellett, akiket súlyos igazságtalanságok értek az elmúlt években. Nincs sokkal több konfrontáció, nincsenek nyersebb szövegek annál, ahogy mindig is politizáltak a szocialisták.

– Értem én, és ezen dolgozunk. Mármost azon, hogy a kétharmados sokkot kiheverje, túlélje a párt. Ez most a legnagyobb meccs a pártban. Az apátiából csak úgy lehet kijönni, ha túllép a párt a hagyományon, hogy mindig bentről, magunk közül választottunk új szereplőket, helyi embereket, egyebet. Amíg nagy néppárt volt az MSZP, addig ezt meg lehetett csinálni, mert nem is nagyon voltak más szereplők ezen a térfélen. Hozzá kell tenni, hogy az ország jelentős részén most sincs igazi konkurenciája a szocialistáknak.

– *Baloldali, saját, belső konkurencia... hát az sincs.*

– Mi azt gondoljuk, hogy lenne, de az nem biztos, hogy őket ott helyben elfogadják az emberek. Mármost a párt helyi tagjai. Nekünk az is súlyos gond, hogy a kistélepülési kapcsolatrendszerünk is kiöregedett. Az új kapcsolati háló kialakítása nagyon strapás, és szinte előről kell kezdenünk a munkát. Rendszeresen járunk vidékre, de én például már csak taggyűlésre nem megyek le. Ha politikai fórumot tarthatok, akkor szívesen, mert sokan vannak még mindig, akik kíváncsiak arra, hogy mi tudnánk-e rajtuk segíteni. Arról kell

meggyőzni szinte egyenként az embereket, hogy mi képviselni tudjuk az érdekeiket. Ez a munka a kilencvenes évek után megállt. Szokták mondani, hogy Horn Gyula, ha meglátott tizenöt embert a buszmegállóban, akkor odament hozzájuk beszélgetni.

– *És a nyelvükön szólt hozzájuk.*

– Igen, ehhez az is kell, hogy megértsék, amit mondunk.

– *Egy kezemen meg tudom számolni, hogy hányan vannak a pártban, akik azon a nyelven is beszélnek, amelyen a gyalogosok.*

– Én elég sok időt eltöltöttem olyan posztokon, ahol a munkatársaim tudásszintje nagyon távol állt a professzorokétól. Nekem el kellett magyaráznom a hat elemít végzett tehenésznek is, hogy mit várok el tőle, úgy, hogy meg is értse, és kedve is legyen a munkához. Kintől nem látszik, de a munkánknak az is része, hogy iszonyatosan sok ügyet intézünk. Naponta több tucat olyan levelet kapok, hogy itt és itt van a földem, kéne vele valamit kezdeni, képviselő úr, segítsen... Rengeteg meló van ezekkel, és azt is látom, hogy a benne rejlő kommunikációs felületeket pedig mi egyáltalán nem használjuk.

– *Ennek mélyebb oka van. Mintha még mindig nem értenék a szocialisták, hogy a mediatizált világban a politika is egészen más karakterű, mint korábban volt. De talán fontosabb, hogy a baloldali szolidaritás hangja még mindig nincs eltálatva.*

– Elfogadom. Arra is emlékszem, hogy amikor kisebb volt a frakció, még 94 előtt, akkor az a csapat a legjobb szakemberekből állt össze, akik egységes hangon szólaltak meg, és rengeteget járták az országot, állandóan az emberek között voltak. Most is hasonló tempóban dolgozunk, csak mert ismeretlenek

a képviselőink, egy-egy látogatásuknak kisebb a hírértéke. És sokat panaszkodnak a kollégák, hogy rengeteget dolgoznak a parlamentben is, de a nyilvánosságban az jelenik meg, akinek jobb a kapcsolatai.

– *Vagy jobbat mond...*

– A haverok viszik el a show-t. Ezért tanácsoltam nekik, hogy a vidéki média ki van éhezve a képviselőkre. A fideszesek nem mennek, mert félnak, vagy nincs idejük. Akinek közjogi stalluma van a mieink közül, azt küldöm, menjen, mert a megyében, a megyei sajtónak érdekes, amit mond, persze akkor, ha érdekes, amit mond. És minden falunapra el kell menni, és akár egy nap nyolcszor kell pörköltet enni, és esetleg oda is kell pofátlankodni, ha valamelyik lap munkatársa csak a másik véleményére kíváncsi, hogy pardon, de én is itt vagyok... szóval erre születni kell.

– *Lát saját magán kívül küldetéses szakembert a megyékben?*

– Vannak ilyen emberek.

– *Olyanok ők, akik bármikor kiállnak a saját szakterületükön vitáznai a Fideszsel, a Jobbikkal, és képesek elhíttetni a hallgatósággal, hogy a baloldali program jobb, értékesebb, hasznosabb az országnak, mint amit a jobboldal kínál?*

– Szerintem vannak ilyenek. A helyi vezetőink, akik nagy része új és fiatal, kemény, határozott, felkészült. A harc olyan kemény, és a Fidesz olyan rafinált, hogy amint felűnik egy ilyen emberünk, a Fidesz azonnal megpróbálja valahogy leszerelni. Vagy megtámadja, és ha talál fogást, sarokba szorítja, vagy ha nem talál, akkor elterjeszt valamit. Ha úgy sem jut semmire, akkor megpróbálja megvenni. Ez is benne van a kalapban. Bevonják bizottsági munkába, kisebb megbízá-

sokat adnak neki, először csak teljesen ártatlan feladatokat, de kialakítják az együttműködést, hogy utána nehezebb legyen konfrontálódnia ott helyben. Ezért vagyok ellene a Jobbikkal folytatott együttműködésnek. Következésképpen kiálllok amellett, hogy a mi embereink a Jobbik által vezetett városokban ne integrálódjanak a szervezetbe. Én azt tőrhetetlennek tartom, hogy a szocialisták belesimuljanak a jobbikos városvezetés intézményeibe.

– *Mintha csak esetlegesen állna össze valamivé, netán párttá az, amit a megtalált helyi politikusok képviselnek, amilyen nézeteket megjelentenek. Úgy érződik, mintha nem lenne stratégia, nem lenne iskola, nem lenne olyan erős világnézeti alap, amely mágnesként vonzotta volna a párthoz azokat az embereket, akiknek korábban is mély meggyőződésük volt, hogy hazafias kötelességük a haza megmentése, és ezt a baloldali értékek képviselésével lehet csak igazán elérni.*

– Valószínűleg azért van ez így, mert előbb bizonyos ügyeket le kell zárunk. Én ilyenek tartom a szélsőjobbal való együttműködés rendjének kialakítását is. Annak belülről kell jönnie, hogy annak, aki a mi környezetünkben van, a mi pártunkban van, annak eszébe se jusson, hogy a Jobbikkal bármilyen formában együttműködjön. Az szerintem elképzelhetetlen, hogy a szocialisták koalíciós megállapodást kössenek helyben a Jobbikkal. Csak azért említettem ezt, mert ez még mindig a belső építkezés része, ami még mindig nem hoz népszerűséget. A társadalmi támogatottságot az növeli majd, ha már tömegek hiszik el, hogy mi már nem azt csinálnánk, amit az elődeink tettek, amikor kormányoztak. Nem mel-

lesleg azt már szinte mindenki elfelejtette, hogy 2008-ban világgazdasági válság volt. Arra emlékeznek, hogy elvettük a 13. havi nyugdíjat, elvettük a 13. havi fizetést, és rohadatul megszorogattuk a népet, aminek nyilván megvolt az oka. És ezt az ellenfeleink jól ki is használják. A Fidesz taktikája a következő: minket teljesen eltaposni.

– *Ez majdnem sikerült.*

– Igen. Azért is, mert az a médiafelület, ahol ezt ő szajkózza, beborítja az országot, és igazából visszazólni meg nincs felület.

– *Ez most önkritika?*

– Akkor van csak esélyünk arra, hogy a mi megszólalásunk is hallható legyen, ha ugyanolyan keményen és szakmai érvekkel beszélünk a meccsbe. Ezen dolgozunk. És még valamit világossá kell tenni: hogy nem marad semmi büntetlenül azokból a mocskosságokból, amiket a Fidesz az országgal elkövetett. Nem boszorkányüldözésről van szó, de arról igen, hogy az emberek igazságérzetét rettentően bántja, hogy kiskirályok uralkodnak vidéken, egyszerűen senki nem mer nekik szólni. Az országban vannak olyan kistelepülési polgármesterek, akik mint a középkori földesurak, úgy intézkednek helyben. Ekkora hatalmuk van. És ők nagyon-nagyon be vannak kötve a mostani kormánypárthoz, mert azal tartják fent a hatalmukat, hogy sokkal több támogatást kapnak, mint amennyit más szerezne a falunak, de ezt az előnyüket arra is kihasználják, hogy iszonyatos megfélemlítési rendszert építenek ki maguk alatt. Vagy alamizsnát osztogatnak. Világossá kell tenni, hogy ezt nem hagyjuk. Aztán azt is világossá kell tenni, hogy nem maradhat büntetlenül az a bűnüldözői rendszer, amelyet kialakítottak,

hogy mindenkit kimosnak, akiről azt gondolják, hogy ki kell mosniuk, és mindenkit megvádolnak, akiről úgy gondolják, hogy azzal a pártnak jót tesznek. Nem ússzák meg, akik ebben a mocskos játékban partnerei a Fidesznek.

– *Vagyis azt üzeni a párt a rendőrségnek, az ügyészségnek...*

– ...hogy ne simuljanak bele ebbe a rendszerbe. Elmondtam tegnap a parlamentben is, hogy nem évül el a bűnpártolás 2018-ban. Egymillió olyan esetünk van, ahol egyértelműen látszik a bűnpártolás. Ki fogjuk ezeket a mappákat nyitni.

– *A reménytelenség bugyrait sokszor megjárták a szocialisták az elmúlt időszakban. Hányszor volt a határán annak, hogy elengedi a pártot?*

– Többször. Legelőször akkor, amikor nem léptem be a platformba, abba, amit Gyurcsány Feri csinált. Előtte sem voltam tagja egyetlen platformnak sem. Ennek oka lehet az is, hogy korábban nem voltam magas vezetői szinten. Kilencvenben voltam már képviselőjelölt, eljátszottam a pofozógépet. Aztán úgy gondoltam, hogy inkább maradjok a családnál, meg rendesen csinálom a szakmám. 2002-ben már erősen úgy éreztem, hogy valami mást is csinálni szeretnék, mint a szűk szakmát. Vissza a Feri platformjához. Én reformkörös voltam, benne voltam az alapítóknak, nem tudtam elképzelni, hogy azt, amit csináltunk platformokkal, szét szedjük. Meggyőződésem volt, hogy a platformok leginkább egy-egy személy ambícióit szolgálták. A tagozatot még értettem, de a platformok nem tetszettek.

– *...és akkor felmerült, hogy inkább sehova?*

– A másik eset, amikor megfordult a fejemben, hogy otthagynom a

politizálást, az tavaly májusban volt, amikor nem kerültem be a parlamentbe. Akkor el kellett azon gondolkodnom, hogy mi legyen a dolgom. Kaptam több ajánlatot, a szakmában, nyilván. Akkor én le is írtam, hogy itt a vége. Aztán nagyon sokan marasztaltak. Mesterházy is. Rengetegen jelezték, hogy ne szálljak ki. Ha nem akarok a pártban dolgozni, akkor érdekképviselőként is lehet dolgom, de mindenképpen szolgáljam az ügyet, mármint az agráriumot, mert ha kiszállok, akkor nem maradna senki, aki ezt az ügyet vinné. Na, így maradtam mégis. De nem sokon múlt. Volt egy apróság is, amit nem tudtam megemészteni. Amikor azzal a hülye autópálya-matricával legazembereztek bennünket. A csepeli képviselő, Szabó Szabolcs dobta be, hogy mi is megszavaznánk, hogy autópálya-matricát vehessünk magunknak a benzinpénzből. Ez annyira felbosszantott, mert értelmetlen volt, hiszen nekem a benzinpénz a rengeteg vidéki program miatt a benzinre se volt elég. A hónap felénél elfogyott. Akkor felment a vérnyomásom. Hiányzik ez nekem, hogy ilyen színvonaltalan pofozkodásba belerángassanak?

– *Nem a Fidesz találta ki az autópálya-matricát?*

– De igen, de sajnos teljesen véletlenül ezzel egy időben tárgyaltuk, és mi is támogattuk a törvényjavaslatot, hogy például a benzinkártyát a rajta lévő keret erejéig szabadabban lehessen használni. Amikor ezért legazembereztek bennünket, nagyon ideges lettem, és ezt látta a fiam is. Szóvá is tette: hiányzik ez neked, fater, hogy három diplomával, ennyi gyakorlat, ennyi fizetésért még mocskoljanak is? Azért az furcsa, hogy most,

pár napja, miután az LMP, a Jobbik és a Fidesz ugyanebben csendben megegyezett, mi pedig éppen az előbb említett téli társadalmi elutasítás miatt tiltakoztunk, na most még egy mínuszos hír sem lett a döntésből.

Szóval akkor nem álltam távol attól, hogy kiszálljak. Csak azért maradtam, mert ha már elvállaltam a funkciót, akkor végigcsinálom. Nálunk két évre választják a tisztségviselőket. Addig biztos csinálom. És amit ebbe bele lehet pakolni munkát, az benne van. Néha erőn felül is, de a lelkiismeretem tiszta. Ötvenöt évesen még bírom a havi 6-7 ezer kilométer vezetést, de később már biztos nem menne. Egy dolog biztos, hogy én nem fogok új pártot csinálni. Mert nem tartom kizártnak, hogy ha elmarad a siker, akkor majd ez is felmerül, de abban én már nem szeretnék dolgozni. Felvetik, hogy akkor oszlassuk fel az MSZP-t, és legyen egy uniópárt. Amit Gyurcsány mond, például. Abban rám ne számítsanak. Csinálja azzal, akivel akarja, de ilyenben én nem lennék partner. Nem hiszek benne. Az MSZP-ben viszont hiszek. Abban is, hogy vissza lehet jönni.

– *A számok azt mutatják, hogy a DK támogatottsága nő, a szocialistáké csökken.*

– A DK vezetőjének a médiatámogatottsága a hatszázszorosa az MSZP vezetőjének. Ez óriási előny.

– *Az is lehet, hogy jobb médiaszerplő. Érdekesebbet mond. Volt miniszterelnök.*

– Tudom. Nem is negatívan mondtam. Az nekik előny. És most mi nem tudunk és nem is akarunk a szegről leakasztani egy másik Gyurcsány Ferencet. Nincs nálunk olyan.

– *Valóban nem sokan vannak a*

szocialistáknál, akiknél az értelem és az érzelem egymást erősítve jelenik meg a megszólalásokban. Önnek ez nem gond, és talán Korózs Lajos beszédeinél működik a modell hasonlóan. Aztán hosszú szünet. Ki van még?

– Az se megy át, ha mi mondunk valamit. Legutóbb a parlamentben, a költségvetési vitában nagyon felhúztak, és tudom, akkor vagyok jó, ha felpizkálnak, mert akkor előjön belőlem az ősparaszt, de én ezt nem is akarom korlátozni magamban, eszem ágában sincs visszafogni magam, ha igazam van. De hiába mondtam fontos dolgokat, nem ment át. A médiát nem érdekelte.

A felszólalásaimat feltettük a Youtube-ra, meg megosztottuk, és a szöveg most tart háromezer megosztásnál. Egyetlenegy médiát nem érdekelt. Nem felhánytorgatom, mert nem foglalkozom vele, hogy magamat fényezzem.

– Pedig kellene, hogy izgassa. Ez a politika. Ha nem jut el a tömegekhez a mondanivalója, akkor a párt szimpatizánsai sem tudhatják, hogy dolgoznak a képviselőik. Ez lenne például a sajtósok dolga. A felszólalás témája az állami segítséggel lenyúlt uniós földtámogatások ügyében 84 szereplő ellen indított nyomozás volt, amelyben fiktív személyek vagy igazi birtokkal nem is rendelkező személyek igényeltek földalapú támogatást, és az ügyben a Vidékfejlesztési Hivatal vezetője is gyanúsított volt.

– Ebben az ügyben rengeteg pluszinformációt kaptam a nyomozásról. Valószínűleg azért sikerült nekem, mert a nyomozók aggódhattak amiatt, hogy az egész disznóság el lesz kenve. Én bárkinek odaadtam volna a fontosabb dokumentumokat. De senkit nem érdekelt, csak a Blikket. Ennél az ügy-

nél is fontos emlékezni arra, hogy félő volt, hogy nem emelnek vádat. Csak most is emlékeztetnék rá, hogy a bűnpártolás nem évül el. Erre utaltam az előbb. Ez az első eset, hogy börtönbe fognak menni magas rangú Fidesz-közeli emberek. Az ki van zárva, hogy ebből kimossák az MVH elnökhelyettesét meg a nemzeti agrárkamara volt magas rangú vezetőjét. A 84 vádlottból aztán a végén nem lesz 84, mert van egy-kettő, akit megvezettek. De a fővádlottak akár tíz évet is kaphatnak, mert ez bünszervezetben elkövetett csalás, és csak az elkövetési érték volt százmillió, de a próbálkozás egymilliárd. A Blikkben háromszor megjelent, hogy ezt az ügyet én robbantottam ki. Senki nem vette másnap a telefont, hogy mi is van ezzel a történettel. Valószínűleg azért nem, mert most az sokkal izgalmasabb, hogy hét-nyolc fiatalember letépkedi az uszító plakátokat. És Orbán Viktornak az az érdeke, hogy a plakátokról szóljon minden médium, és ne a csalásokról. Ne arról, hogy bűnözők az emberek, hogy minimálbért kellene emelni, mert éhen hal az ország. És ezt önkritikusan mondom, hogy ebben mi nem vagyunk jók. Én sem, más sem. Nem tudjuk elérni, hogy az a média, amely nem nagyon utál minket, az legalább beszámoljon rendszeresen ezekről az ügyekről. Annak a médiának, amely nagyon ellenérdekelt abban, hogy Orbán maradjon, nem kéne ráugornia Orbán hülyeségeire.

– Térjünk vissza a költségvetési vitához. Mi az alapja annak az állításnak, hogy szándékosan teszik tönkre a magyar mezőgazdaságot?

– A lényeg: ez a kormányzat nem veszi tudomásul, hogy a magyar agráriumban, ahol negyven éven keresztül nagyobb közösségekben

folyt a tevékenység, maradt egy erős középállalati szint, ami túlélte az átalakítást.

– *Ezek az egykori szövetkezetek.*

– Zömében. A Fidesz-kormány szemében mindenki gazember, aki nem saját maga műveli a földet. Hozzáteszem, hogy akiket ők favorizálnak, azok sem saját maguk kápirgálják a földet. Hanem az olyan emberek, mint például a Mészáros Lőrinc, aki már nagyobb céget csinált, mint a középállalatok, csak az a különbség a közepes cégek és Mészáros Lőrinc között, hogy Lőrinc kivesz egymilliárd osztalékot, és elkölti, vagy gondolom, odaadja annak, aki a főnöke, aki a Viktor, mert ki a rossebnek adná, vagy odaadja a Fidesznek, de az ő cégénél ötvenezer forint az átlagbér. Ami csak úgy jöhet ki, hogy hivatalosan csak négy vagy hat órában foglalkoztat. Tehát simlizik meg csal. A politika szerint ő a barát, ő nyer a földpályázatokon. Az ellenség meg az a vállalkozás, amelyiknél legalább a minimálbér duplája az átlagbér. Azért mondom, hogy szándékosan teszik tönkre a mezőgazdaságot, mert nem akarják megérteni, hogy ahol van háromezer jószág, ott a háromezer állat-hoz nem elég 1200 hektár földterület, mert nem tudja biztosítani az állatoknak szükséges takarmányt.

– *Ezt már fél éve is mondta az MSZP is, a Mezőgazdasági Termelők és Szövetkezők vezetője is, és már látszik, hogy valami tönkrement?*

– Most már ott tartunk, hogy az alkalmazottaiknak a földjét sem tudják a cégek visszabérelni, ami korábban simán megoldható volt, és csináltak egy olyan tarthatatlan támogatáspolitikát, amelyben az 1200 hektár fölötti részért nem jár támogatás. Az a szöveg, hogy te nagy vagy, majd megoldod. Csak

egy dolgot felejtenek el, hogy ezeknél a cégeknél van a magyar tejelő tehenészetnek a nyolcvan százaléka. Munkahelyet nem a földművelés ad, hanem a kapcsolódó tevékenységek. Ráadásul nem is értenek a földműveléshez. Azoknak, akik megkapták a földet, csak a 17 százaléka rendelkezik a szükséges ismeretekkel. Kikiáltották ellenségnek a nagybirtokot, és tönkreteszik a munkahelyeket. Európában a 250 fő és 12 milliárd forint bevétel alattit csak középállalatnak hívják. Ötven fő alatt meg ötmilliárd árbevétel alatt meg kisvállalatnak. Amit a Fidesz az ipari szférában favorizál, a kis- és közepes vállalatot, azt kiirtja az agrárszférában. Azért, mert azt mondja, hogy nem normális a szövetkezetből megmaradt gazdálkodási forma.

– *Van annak oka, hogy ezt mondja.*

– Persze. Kellene neki azoknak a földje is, amin most a kis- és közepes üzemek dolgoznak, hogy odaadhassa az embereinek, akik azonban nem tudnak gazdálkodni, és nem is lehet abban az üzemméretben, amit kialakítanak. A kientúraépítés oltárán feláldozza a magyar mezőgazdaságot. Ez azért is mocsokság, mert itt nem arról van szó, hogy hirtelen halál van, hanem fölvtágtam az ereit, aztán majd elvérzik. Nem úgy működik a rendszer, hogy az majd holnap bedől. Hanem először azt mondták, hogy majd ha lejár a bérleti szerződésed, akkor utána nem bérelhetsz többet földet. Most meg azt mondták, hogy egy bizonyos határ fölött nem kaphatsz támogatást.

– *Miért nem kelt fel a kormány ellen a vidék?*

– Idősek azok a menedzserek, akik ezeket a közösségeket vezetik. Egyre idősebbek.

– *Nem lehet, hogy a közepes gaz-*

daságok tönkretétele nélkül nem érhető el az egyéni gazdaságok széles körű elterjedése?

– Ezt nem hiszem.

– Akkor?

– A tulajdonos, a cégvezető akkor is ellesz valahogy, ha most elveszik a vállalkozása jövőjét. Ha a cég tönkremegy, attól még a vezető egzisztenciája nem rendül meg. A dolgozó meg azt hiszi, hogy úgymint megoldódik valahogy a probléma. Egészen addig nem tiltakozik, amíg nem látja, hogy viszik el a teheneiket, ami megtörtént Nagyesztergáron. Ott most éppen épül le a telep. Ott tizenhat család él meg egy gazdaságból, de most elvették az összes földjét, és odaadták egy olyan gyerekeknek, akinek azóta sincs egy darab birkája sem, ezért aztán módosította a kérelmét mangalicára, csak azt nem tudom, hogy most akkor minek a mangalicának legelő. De az a baj, hogy már a gazdák is beletörődtek. Harcoltak, Perger Józsi is 63 éves, harcolt az embereiért, amíg volt esély, de ahogy szép lassan nyugdíjba tudja őket terelni, az a foglalkoztató meg fog szűnni Nagyesztergáron. Nem olyan sok, de tizenhat család megélt belőle, a 250 tehénből. Az a gazdaság megszűnik, és nem lesz helyette semmi. Én azt mondom, hogy a Hortobágyon is összeharagsoltak egy csomó legelőt, és utaztatják a szürke marhákat körbe-körbe, hogy mindig ott legyenek, ahol éppen az ellenőrzés tart. Erre ott vannak a bizonyítékok, a fényképek meg az elhullott állatok maradványai, amelyek nem bírták a túrázást. Ez a mocskos munka egy százéves hagyomány megszűnéséhez vezet. Váncsodon minden kicsi családtól elvették a legelőt, és bevették három komoly fideszes érdekeltségű család kebelébe.

– Ezek a részletes információk hitelesítették az ön megszólalásait, ettől lett a szocialisták elnökhelyettese hiteles szakember.

– Ezért interpelláltam a kormányfőt a parlamentben, hogy meddig marad még a Fazekas miniszter. Már elmeszelte az Alkotmánybíróság a nemzeti parkok lenyúlási kísérletét, vádemelés van a beosztottjai ellen, és a földbérleti pályázatoknál is szorul a hurok. Erre kijelölték válaszára az államtitkárt, aki maga is érintett volt az ügyekben. Mondtam is neki, államtitkár úr, nem az a baj, hogy nem ért hozzá, hanem az, hogy a munkájuknak köszönhetően ott rohad a hodályban 15 ezer birka a 45 fokban, mert nem lehet őket sehovala kihajtani, mert elvették a földet attól, aki ott legeltetett. Erre adjon választ. Ne azt mondja, hogy kivizsgálja, mert mit vizsgál ki? Mindenki tudja, mi a helyzet. Azt nem értik, hogy a szürkemarha-csordába nem küldheti be a tavaly érettségizett diákot az ellenőrzésre, mert ott nem tudja megszámolni őket. Mert mozognak. Az ellenőrzést úgy kell elvégezni, hogy betelnek az állatokat a helyükre, és ott számba veszik őket. Ha kiderül, hogy a fülszámok alapján ott ballag a két éve elhullott állat, akkor azt onnan szépen ki kell emelni, és a manusnak meg megmondhatják, hogy felejtős a földbérlete. Megnézi a fülét, látja a számot. De ahhoz be kell menni közéjük. Én bemegyek, bár tudom, ez veszélyes üzem. Pláne a szürke, mert az idióta. Megtámad, meg minden baja van. Hányadszor mondom, hogy a földbérletpályázatoknál senki nem tartja be a megállapodást. Én még olyan embert nem láttam, aki betartotta volna. Oké, persze beírtak az élelmiszer-feldolgozótól a biogazdaságig

mindent. Hol van ott biogazdaság? Sehol. Úgy van, hogy nem kaszálok a legelőt, aztán előbb-utóbb gaz lesz rajta. Nekik ez a bio. Azt is ki kell mondani, hogy ezt az egész vircsaftot vissza lehet csinálni. Márpedig vissza lehet. De csak olyanokkal lehet ezt visszacsinálni, akik tudják, hogy hol lehet megfogni a rendszert. Mi tudjuk. De valljuk be, az is gond, hogy ezek a disznóságok kevés embert érintettek meg. Az internet ellen ki lehetett vinni száz-ezer embert az utcára. A földmutyi nem érint meg annyi embert.

– *Mit várnak a vidéken a pártoktól?*

– Rendes vidékfejlesztési programot. Nem közmunkát, hanem tisztességes munkahelyeket. Legyen a közmunkán túl is élet. Volt Magyarországon sok ilyen kisüzem, amelyben jól ismerték a fortélyait annak, hogyan lehet ezer főt foglalkoztatni egy olyan gazdaságban, amelynek ötezer hektár földje van. Vagy 1500 embert nyolcezer hektáron, ahogy a volt munkahelyem csinálta. Csak egy kicsit kéne felidézni, hogy miként épült fel annak idején egy ilyen vállalkozás. Nem traktorosból volt több, mint most, hanem mindenfajta szolgáltatást a közösség végzett el a falunak. A kőművesbrigád, az építőbrigád, a lakatos, az asztalos bőven talált munkát, és nem kellett neki hajtania a feladatért, mert a szolgáltatást a szövetkezet nyújtotta. Mellette még működtetett varrodát, nyáron kertészetet.

– *Ezt a modellt még elképzelhetőnek tartja 2016-ban Magyarországon?*

– Abszolút. Most levezetem, hogy mi történt nálunk. Például azt is mondhatták volna, hogy elveszünk tőled 130 millió forint támogatást, de nem vesszük el, ha 20 fővel meg-növeled az alkalmazottak számát,

ahogy ezt Európában csinálták. Ott a bértámogatásba forgatták a földalapú támogatást. Az elvonásból levonható volt a bér. Ha nekünk ezt megengedik, akkor egy fillért sem buktunk volna. Ha a munkahelyteremtést támogatják, abban a pillanatban lett volna nálunk kertészet.

– *Az egész támogatásmegvonásban az a zavarba ejtő, hogy ezt a pénzt az unió adta volna.*

– Adja is. Csak Magyarország kevesebb önrészt ad a támogatáshoz. Nálunk az önrész 15 százalék, a lengyeleknél 25. Megtakarított ennyi pénzt a sajátjából. Orbán elengedett egy csomó pénzt az infrastruktúrafejlesztési ágon. És innen pótolta azzal, hogy a közvetlen támogatások egy részét elvonta. Ezzel éppen azoktól az ágazatoktól vonta el a pénzt, áttételesen, amelyeknél amúgy is nagy a baj. Európában a legnagyobb gond a tej. Amióta elengedték a kvótát, már büntetést sem kell fizetniük sem a dánoknak, sem a németeknek. Ráadásul ott nem atomerőművet építenek, hanem napelemes istállókat, amire plusztámogatást kapnak a gazdák. Vagyis nem fogja érdekelni, hogy mennyiért veszik meg az olaszok a tejet. Sem az osztrákok, sem a németek nem abból élnek, hogy mennyi tejet adnak el, a profitot a támogatásokból fölözik le. Nálunk azonban a tejtermelő a tejeladásból élt. Ha az állattenyésztőket nézem, az hatvan-hetvenezer ember. Napi félmilliós veszteséggel nem lehet működtetni egy ágazatot, ha nincs honnan pótolni a veszteséget. Na, ezért nem tudom eldönteni, hogy veleszületett baromságuk vagy szándékos károkozás, amit művelnek, mert amikor szakembereikkel beszélek, akkor ők is belátják, hogy marhaságot kényszerítenek a gazdaságra. És folyamatosan a leggaz-

dagabb néhány gazdaságra hivatkoznak, a Csányira, a Simicskára meg a többiekre. De az a csoport nincs két tucat. A közepes gazdaságok pedig több ezren vannak. A foglalkoztatottságot a családi gazdaságokban nem lehet megoldani, mert ott az apa és a fia dolgozik, mást csak akkor engednek oda, ha valamilyen idény van. És annál jobban nem utálnak senkit a faluban, mint az újgazda gazdákat. Mert senkinek munkát nem ad, de minden évben kicseréli a terepjárót. Látszik az iszonyatos gazdagodás, ami irritáló. Ne feledjük: a rendszerváltás előtt nyolcszázezer embert foglalkoztattak a szövetkezetekben, amiből hatszázezer a melléküzemágakban dolgozott.

– *Beszéljünk az időközi országgyűlési választás kudarcáról! Előtte is, közben is, utólag is stratégiai hibának látszott, hogy kivel és miért indul külön az MSZP. Ki a felelős?*

– Csapdában voltunk, mert nem illett hamarabb indítani a jelöltkeresést. Mi úgy gondoltuk, hogy nem várjuk senkinek a halálát. Etikus döntés volt, hogy nem kezdtünk a jelöltkeresésbe, amíg nem volt egyértelmű, hogy időközi választás lesz. Az sem mellékes, hogy a baloldali összefogás jelöltje egy veszprémi ügyvéd lett volna, amit elfogadhatatlannak tartottam. Egy nyolcvanezres választóközterben kell hogy legyen esélyes jelölt.

– *De nem lett. A szakszervezeti vezető a múltidézés versenyén lehetett volna esélyes.*

– Az igazi baj az volt, hogy a valóságban nem álltak be mögé a szakszervezetek.

– *Más tanulság nincs?*

– Hogyne lenne. Nagyon komoly tanulság, hogy nekünk valószínűleg az alapszabályt is módosítanunk kell, hogy ne dönthessen tíz

párttag helyben arról, hogy ki legyen a jelölt abban a körzetben. Nyitnia kell a pártnak. Be kell engednie más véleményeket is, ha nem akar teljesen kiszorulni.

– *A mai MSZP a mai alapszabályával nem alkalmas az együttműködésre?*

– Alkalmas, de csak akkor, ha a pártszervezetben olyan emberek vannak, akik az önös érdekeiket alárendelik, ha kell, a nemzeti érdekeknek. Van erre példa. A veszprémi alapszervezet volt olyan bölcs, hogy beállt Kész Zoltán mögé, és nem kardoskodott egy nyeresre valószínűleg esélytelen szocialista jelölt mellett. Ehhez kellett a veszprémi szocialisták bölcsessége. Ahhoz, hogy az MSZP alkalmas legyen a nyitásra, módosítanunk kell az alapszabályt, hogy az előválasztás jogilag lehetséges módszer legyen. Márpedig előválasztásra szerintünk is szükség van.

– *Egyszer ez a modell már megbukott. A másik megoldás pedig öngól a többieknek, mert mindenütt a peremvidéken a szocialisták nyernének.*

– Lehet, de annak az előválasztásnak az eredményét senki nem fogadná el. Akkor meg minek? Annak nincs értelme. Szerintem annak az előválasztásnak lenne értelme, amelyben a kiválasztás széles alapon történik, és nem irodákban döntenek el, hogy hol kinek kéne nyernie, hogy melyik pártnak a körzete lesz a Fejér megyei 1-es. 2014-ben nem az számított, hogy kinek van abban a körzetben alkalmasabb jelöltje, hanem az irodákban osztották fel egymás között a körzeteket. Csakhogy az alkudozásban ultimátumokat adtak egymásnak, és aztán meg voltak lepődve, hogy a kampányban a végén, amikor a legnagyobb szükség lett volna a tömegek támogatására, ak-

kor a megszaroltak valahogy nem voltak elég lelkesek.

– *Milyen lenne az új rendszer? Indulnának egymással szemben emberek, akik közül a közönségnek a szerint kellene választania, hogy kit tart a legesélyesebbnek a választáson a Fideszszel szemben? Ez így a pártlogika feladása.*

– A pártlogikát fel is kell adni. Azért is, mert tisztán pártlogikára alapozott stratégiával ebben a választási rendszerben nem lehet legyőzni a Fideszt. Legyőzni társadalmi logikára alapozva lehet. Ha ebben a ciklusban valamelyik megyei testületben felbukkan egy-egy szereplő, aki esélyes arra, hogy megszorítsa a Fidesz jelöltjét, akkor teljesen mindegy, hogy melyik pártnál indult korábban, most mindenki mögé állna a baloldalon. Ha évek alatt bizonyította, hogy húzza a hátán a baloldali ügyet, megy, mint a faltörő kos, akkor beállnak mögé a tömegek. És az lehet az egyik körzetben a DK-s, másutt más.

– *Ha véletlenül meghallják itt a pártnak, vagy elolvassák a Mozgó Világban, hogy miket mond az elnökhelyettes, korábban percekben belül megnehezedett a szocialistáknál az ilyen vezető élete. Változott valami?*

– A három időközi választás éppen elég tisztán megmutatta, hogy ha nem széles merítésből válogatva áll föl az új csapat, amely le akarja győzni a Fideszt, akkor nincs esélyünk.

– *Ennek a gondolatmenetnek mekkora a támogatói köre az MSZP-ben?*

– Az elnökkel és még sokakkal ebben nincs vitánk. Azt kell megérteni mindenkinek, hogy a kormányváltás után az lesz a gondunk, hogy van-e elég emberünk az igazgatási feladatokra. Ha előtte rosszul döntünk, akkor egyetlen hely sem jut majd senkinek.

– *Hogyan dől el, hogy kié legyen a miniszterelnök-jelölti cím?*

– Még nem tudom. De az biztos, hogy egyetlen emberrel szabad csak ennek a küzdelemnek nekivágni, és azt is gondolom, hogy annak nem a jelenlegi pártelitből kell jönnie.

– *Átmegy ez a szocialista párton?*

– Ha nem megy át, akkor nekem nincs több dolgom. Így vállaltam, erről 2016-ban kell dönteni, a megbízatásom akkor jár le. Addig pedig nem is kell nézni a közvéleménykutatásokat. Addig csak dolgozni kell. Az emberekben gyúlik az indulat és a keserűség. Szükségük van olyan politikusokra, akik megértik a panaszaikat, meghallgatják őket, és elég elszántak ahhoz, hogy tényleg segítsenek rajtuk. Ez sok munka. De tartozik is a családoknak annyival a baloldal, hogy nem hagyja annyiban a dolgokat, ahogy ma mennek. A nyolcvanéves juhász az orvosok szerint abba halt bele, hogy látta, amint viszik el a birkáit, azért, mert elvették tőle a negyven éve használt legelőt. A felesége azt mondta, fel sem kelt többet az asztaltól...